

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82873,Jaroszewski-Wojciech.html>
2022-09-30, 08:49

Jaroszewski Wojciech

JAROSZEWSKI Wojciech (3 II 1935, Poznań – 23 XII 1993, Warszawa?), geolog, badacz struktur i tektonik, działacz turystyczny. Syn Zdzisława Józefa, lekarza psychiatry, i Marii Eryki ze Smoluchowskich, bratanicy M. Smoluchowskiego.

Ojciec był dyrektorem szpitali, co powodowało zmiany miejsc zamieszkania rodziny. J. szkołę średnią skończył w Starogardzie Gdańskim mając 16 lat. W 1951 rozpoczął studia geologiczne na AGH, już wtedy zainteresowany taternictwem i speleologią okolic Krakowa i Tatr. Od r. akad. 1953/54 kontynuował studia w UW, stając się w 1955 asystentem prof. E. Passendorfera. Pod jego kierunkiem uzyskał w 1956 magisterium na podstawie analizy budowy niewielkiej grzędy skalnej w Tatrach Zachodnich o wyjątkowo silnym zaangażowaniu tektonicznym (uskoki, zdeformowane fałdy, wyciśnięcia itp.). Jako pierwszy dostrzegł ważne znaczenie mikrotektoniki, dlatego publikacja *Geologia pasma Świerkul* (1957) stała się przełomem w studiach nad genezą struktur skalnych. J. wypracowane metody zastosował następnie w mniej skomplikowanym obszarze sąsiednim (*Tektonika serii wierzhowej na wschodnim zboczu Bobrowca*, 1958), a potem w skałach krystalicznych, co udokumentował artykułami: *O próbie nowej metody opracowania tektoniki krystalinikum Tatr* (1959 i 1961), *Młode zaburzenia tektoniczne w Dobrzyniu nad Wisłą* (1963), a przede wszystkim obronioną w 1964 rozprawą doktorską (promotor prof. E. Passendorfer) *Budowa geologiczna górnej części Doliny Kościeliskiej w Tatrach* (1965). Ustalił w niej, że waryscyjski krystalinik tej części Tatr podczas późniejszych orogenez był poddawany różnego rodzaju przemieszczeniom, dokumentowanym odmiennymi generacjami form strukturalnych. Rozwinął to w innych opracowaniach z t.r., jak np.: *Rowy grzbietowe w Tatrach*, *Rysy ślizgowe jako wskaźnik kierunku głównego i pochodnego transportu tektonicznego*. Udoskonalając wypracowane metody podjął rozpoznanie w

obszarze wyżyn środkowopolskich, nieobjętych młodszymi orogenezami. Wyniki przedstawił w rozprawie *Drobnostrukturalne kryteria tektoniki obszarów nieorogenicznych na przykładzie północno-wschodniego obrzeżenia mezozoicznego Gór Świętokrzyskich* (1972, habilitacja). Szerzej problem tektoniki mikro i makro ujął w książce *Tektonika uskoku i fałdów* (1974, wyd. 2 - 1981, także wersje: angielska, rosyjska i chińska).

Wypracowane w Tatrach i Świętokrzyskiem metody badań struktur geologicznych stale wzbogacał studiami nad ewolucją górotworów po orogenezie alpejskiej (także w Bułgarii oraz ZSRR - Kaukaz, Tien-szan). Podejmował w związku z tym zagadnienia neotektoniki, glacitektoniki, tektoniki wysadów solnych i in. Ogłosił m.in. *Sedymentacyjne przejawy mioceńskiej ruchliwości tektonicznej na Roztoczu Środkowym* (1977), *Magmatic-tectonic jointing in granitoids of the Tatra Mts.* (1985), *Rozważania geologiczno-strukturalne nad genezą deformacji glacitektonicznych* (1991), *Manifestations of hydrotectonics in Zn-Pb mineralization at Trzebionka mine (Silesian-Cracow zinc-lead ore district, Poland)* (1993), przede wszystkim w monografii - napisanej z R. Dadlezem - *Tektonika* (1994). Korektę tej książki wykonał już nieuleczalnie chory, przed tragiczną śmiercią w nurcie Wisły.

Profesor nadzwyczajny od 1982. Autorytet międzynarodowy w sprawach struktur geologicznych i tektoniki. Członek redakcji prestiżowego pisma „Journal of Structural Geology”. Opiekun prac magisterskich i promotor rozpraw doktorskich. Opiniodawca przewodów habilitacyjnych i profesorskich. Konsultant projektów badawczych, zwłaszcza w USA i Anglii.

J. przywiązywał wiele uwagi do dydaktyki. *Tektonikę uskoku i fałdów* oraz *Tektonikę* traktował również jako podręczniki. Podobnie - napisany z L. Marksem i A. Radomskim - *Słownik geologii dynamicznej* (1985). Wzorowo przygotowywał wykłady dla studentów.

Był aktywnym członkiem Polskiego Tow. Geologicznego (przewodnik wycieczek zjazdowych w Tatrach w 1959 i 1979). Zabiegał o podniesienie kondycji nauki za

pośrednictwem Tow. Popierania i Krzewienia Nauk. Przyczynił się do wskrzeszenia Polskiego Tow. Tatrzańskiego (1989). Przede wszystkim, od lat studenckich organizował wycieczki geologiczno-krajoznawcze – zawsze starannie przygotowane (np. ze specjalnie opracowanymi mini-przewodnikami). Szczególnie upodobał sobie tereny narciarskie Suwalszczyzny i Wzgórz Szelkich, którym poświęcił osobną publikację.

L. Mastella: *Wspomnienie o Profesorze Wojciechu Jaroszewskim*, „Przegląd Geologiczny” 1994, s. 881–882; W. Barczyk: *Wspomnienia o zmarłych profesorach i docentach*, [w:] *Księga pamiątkowa absolwentów Wydziału Geologii 1952–2002*, Warszawa 2002, s. 132–133; J.B. Miecznik: *O losach polskich geologów*, Warszawa 2017, s. 277–286.

Zbigniew Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)